

niți: ei sunt lăsați în drum și pe câmp, unde mor cu miile după suferințe nespuse, de zile întrăg.

Așa, că se poate zice: cine e dus să se bată în Mandjuria, e dus în gura morții.

Și poate fi oare o soartă mai tristă și o moarte mai nenorocită, decât să fii smuls din mijlocul familiei și târât să te bați pentru un împărat care neamului tău numai rău i-a făcut?

Eată soartea fraților noștri din Basarabia, eată de ce cu lacrimi în ochi cetim despre pornirea lor la războiul d'acum... Ei, vitejii dela Plevna, să se bată pentru a scăpa de rușine împărăția pe care au mai scăpat-o odată de nimicire și care apoi drept răsplată și-a înfipt ghiarele în trupul României!... E din cale afară de trist.

„Astra“ la Timișoara.

— Raport telefonic. —

Precum ni-se vestește pe telefon despărțământul Timișorilor al Asociației pentru literatura și cultura poporului român, *Astra* erii a ținut adunarea generală, la care a luat parte între alți notabili români și domnul deputat Dr. Aurel Vlad, apoi numeroșii oaspeți veniți dela Arad, Sibiu, Lugoj, și Timișoara. Presidentul D. P. L. Leményi în cuvântul său de deschidere a accentuat necesitatea cultivării limbii române, care este o datorință cardinală a Asociației luptătoare pentru existența națională a poporului român din Ungaria. Perderea limbii mame — a zis dl. president — înseamnă și pericolul final, amenințător, și un popor, care este incapabil de cultură, nu este demn de viață! După vorbirea domnului Ungurian, avocat în Timișoara, a domnului Dr. Oncu avocat în Arad și a dlui Dobrin avocat în Lugoj, adunarea generală a adoptat raportul anual. Ședința continuă.

DIN ROMANIA.

Prezentarea noului Director al Conservatorului. Luni dimineața orele 8 a avut loc la Conservatorul de muzică și declamație din București o solemnitate de deschidere. La această solemnitate a asistat dl Spiru Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice și dl Gh. Adamescu, secretar general. Dl ministru a prezentat pe dl D. Popovici, noul director al conservatorului, profesorilor acestei școli.

Intr'o scurtă dar calduroasă cuvântare d-sa a arătat ce însemnătate mare are o asemenea școală, fiind atelierul în care se făuresc și se desăvîrșesc talentele, pregătindu-le pentru lupta națională. D-sa recunoaște că de multe lipsuri suferă Conservatorul și de aceea a învoit noului director să propue ori-ce reforme, promițându-i tot concursul și toată înlesnirea posibilă.

În sesiunea viitoare a corpurilor legiuitoare d-sa va prezenta chiar un proiect de reorganizare a Conservatorului din țeară.

Dl Popovici, a răspuns, mulțumind d-lui ministru și promițându-i că cu concursul valoroșilor săi colegi, speră să mulțumească așteptările acelora cari i-au oferit acest post fără să-l ceară. D-sa știe ce răspundere mare și-a asumat, dar, încrezător în promisiunile d-lui Haret, va pași cu încredere pe calea pe care a pornit. Va lucra cu dragoste pentru această școală, mai ales că de aci a primit cele dintâi noțiuni muzicale.

Cu venirea d-lui Popovici în fruntea acestei școli, s'au mai înființat încă următoarele cursuri, absolut indispensabile, cari până acum lipseau: Mimica, ansamblu muzical și dicțiune dramatică și muzicală. Aceste catedre vor fi ocupate de dl Popovici.

D-sa a mai cerut, ca absolut indispensabil, un local propriu și statornic pentru Conservator.

Se pune mari speranțe în acest mare artist, care e în același timp și un erudit muzicant, cunoscător deplin al organizării conservatoarelor din străinătate.

Din străinătate.

Englezii în Tibet. Tratatul tibetan s'a încheiat la 7 Sept. st. mare pompă. În Potala, palatul lui lama, s'au întrunit semnatarii, anume colul Younghusband, din partea Angliei; partea Tibetului, regentul și trei stăru celor trei mănăstiri mari (Glung, Ser Gaden); iar din partea Chinei, suzeran Tibetului, ambanul și în sfârșit un reprezentant al populației mirene. Mai întâi cetit textul tibetan, apoi cel chinezesc englezesc și pe toate trei le-au iscălit. Englezii cer respectarea tratatului dela cu privire la legăturile comerciale cu și ca Tibetul să rămână în politica condițională față de alte țări. Englezii dătoresc a se ținea aspru de tratat, cer același lucru și dela Tibetanii. Aceștia se îndatorește a nu se atinge de religia budhistă și să libereze pe cei în războiul din urmă. Singurul lucru nișitor e că Dalailama e fugar și că va încuviința tratatul. Ar putea fi în rënd turburări. Dar Anglia are mijloace de a-l aduce la ascultare; condiția lui Younghusband a arătat că împăratul Chinei va trebui să ratifice el tractatul.

— Un om politic englez practic putea zice: „Ce folos din această curcubă nouă? Poate Tibetul fi o piață de deservire pentru mărfurile engleze? Are această țeară muntoasă și pustie vre-o însemnătate economică? Dacă s'ar pune o întrebare la acest punct de vedere, firește că ar trebui condamnate politica engleze, care-a dus la trunderea în Lhasa. Așa însă s'ar putea tâmpla altor oameni politici, din alte țări în Anglia însă opoziția nu face asemenea obiecții. În adevăr întinderea influenței puterii nu e trebuitoare numai când vorba de interese economice, ci trebuie avute în vedere și interesele curate politice. Ca să acoperi partea de căpetenie a armatei, trebuie s'o aperi dinspre

Ușor de tot: La Sinaia, cu droaia
Peste an, habar n'am.

Sau mai pe românește:
La plăcinte înainte
La război înapoi.

O Reuniune care se poate mândri cu faptul că o familie regală a 'nvitat'o în palat să-i concerteze; o reuniune în a cărei prestațiuni s'a delectat capete încoronate merită, cred mai mult sprigin din partea societății pentru ajungerea scopurilor înalte și frumoase ce le urmărește. Înțeleg mai mult sprigin cu *fapta* și mai puțin cu *gura*. Aplauzele palmilor numai după câte un succes — ori-cât de pocnitoare ar fi ele — sunt cu mult prea sacă mângâre pentru o reuniune. Să mai cere ceva. Sunt convins că nu mă vor desavua membrii Reuniunii dacă susțin că ar dori mai mulți membrii activi, fundatori și ajutători și mai puține aplause.

Mai puțină dragoste platonică și mai multă mămăliga!

Cât pentru amabilitate, noi încă avem multe ființe amabile, foarte amabile chiar, dar, pe lângă Carmen Sylva, considerându-i pozițiunea ce-o ocupă, rămân în umbră. Amabilitatea cocoanelor și coconițelor noastre — nu zic a tuturor, Doamne păzește, ei a celor mai multe se manifestă mai ales față de cei cu pozițiuni sociale frumoase, mai de dai Doamne, cei mai puțin favorizați de soartă, sunt fii vitregi ai societății. Amabilitatea față de aceștia să schimbă în răceală, în „Drei Schritt von Leib“ chiar uneori.

Onoare excepțiilor și de tot puținelor localități, în cari democratismul păturei mai culte a prins rădăcinii trainice, dia a caror suc se hrănesc și alții mai puțin cărturari.

Dat pradă gândurilor — în loc s'adorm — mă pomenii discutând, combătând, aparându-mi vederile mele față de unul și de altul, ținând vorbirii învăpăiate la masa cu vin, în adunări, de pe amvon contra luxului, îngâmării, prefacătoriei ș. a. m. d.

Era pe la mezul nopții când pete de lumină și de umbră începură a mi-se alunga pe dinaintea ochilor închiși cum s'alungă lumina soarelui cu umbra norilor pe-o câmpie întinsă, — semn că și gândul a obosit în goana întreprinsă.

Am adormit în sfârșit trecând în împărăția visurilor. Să făcerea că toate cocoanele tăbăriseră asupra mea să-mi scoată ochii, dar noroc cu rochiile cele lungi, cari le împedecau în alergătură și cari nu peste mult răscoliseră un nor de colb, încât nu mă mai puteau zări. M-am refugiat cu limba scoasă și cu inima numai cât un pucece. Abia am ajuns însă la adăpost și niște țipete ascuțite îmi sfășiară auzul.

Să 'ncăerasesă între ele, crezând fie-care c'a pus mâna pe mine.

Mă rezii speriat. Servitorul ciocănia 'n ușă. Erau 6 oare, vremea de sculat, ca să nu scăpăm trenul. Ne-am cărăbănit repede. La gară după-ce ne-am cheunit de cap cu deslușirile lor contradicțoare referitoare la drumul nostru, diferiții *impiegați*, ne-am luat bilet numai până în Plocești având asigurarea șefului

de mișcare că acolo o să căpătăm bilete prețuri reduse pentru sărbarea dela Plocești. Și-a găsit... bilet cu reducere!... Am ca popa și eu și tovarășul V. taxa înmăpăna la Burdujeni, nevoind să mai facem cunoștința hotelierilor din Plocești. Asigură șeful de mișcare din Sinaia ne-a scos din sărite și cumpăna bugetului din echilibrul ce e drept, dar cel puțin am plecat cu o experiență valoroasă mai mult în anul acesta neagră mizerie, când fie-care creștăruș a trebuit să-l legi cu zece noduri umede.

Până 'n Milcov, granița de odinioară între Muntenia și Moldova, am călătorit cu înlăcrămași și cu inima îndurerată. Priveștinuitoare a mizeriei generale mi-a stăruit și ochiul și sufletul.

Pământul ars și colbuit, lumea tristă gândurată, cu florii zilei de mâne răvășite față își sugrumau ori-ce altă impresiune veselă, mai înviorătoare.

Ajuns la Milcov gândurile-și părăsira șia de până aci răscolite de amintirea cutului.

Părea că trec peste Milcovul trecut înviorat de oarba neunire. Nu vedeam sânge încheat și trupuri de Români trunși și măcelăriți de mână frățescă rostogolind-se în valnic pe spatele valurilor umflate și gerate.

(Va urma.)

chiar și cu jertfe, măcar că folosul
nu sare în ochi chiar dela început.
e miezul puterii engleze în Asia, ju-
rul coroanei britanice, centrul, de unde
domni asupra Asiei, iar Tibetul e
tura înaltă, turnul dela graniță, pentru
Pentru a putea fi liniștită în India,
trebuia să-și asigure Tibetul, deci
Acuma vine la rând Afganistanul.
vreme ce Rusia își arde aripele în ra-
de foc ale „Soarelui ce răsare” și e
lizată, neînstare a face ceva alta, Anglia
dicioasă politicei sale tradiționale, în-
tează încet, dar sigur, și steaua Angliei
luce mai viu de cât ori-când.

Tratat comercial denunțat. Elveția a
unțat tratatul de comerț cu Austro-Ungaria,
ru a putea regula relațiunile comerciale
re cele două state pe o nouă basă.

Războiul ruso-japonez.

Asupra evenimentelor de pe câmpul
războiului dăm următoarele depeșe mai im-
portante.

Mukden, 21 Septembrie. (Reuter). Lupta
e iminentă. Japonezii înaintează cu circa
9 divizii. Grăul pretutindeni este cosit,
ca se dispune de un vast câmp de tir.
Mediat pe dinaintea frontului rusesc șerpuește
râul Hun.

Petersburg, 21 Septembrie. Statul major
aici ia ca sigură o apropiată ciocnire
cu Mukden, și nu lângă Tienling, cum
se credea mai înainte.

Londra, 21 Septembrie. Mareșalul Oya-
ama primit 60.000 soldați ca ajutor, așa
numărul contingentului lui actual trece
de 350.000.

Londra, 21 Septembrie. În Tokio nu se
secret de refuzul guvernului chinez cu pri-
re la luarea în stăpânire a Mandciuriei de că-
China imediat ce aceasta va fi evacuată de

Tokio, 21 Septembrie. Din cartierul ge-
ral al armatei mandciuriane se telegrafează
datul de azi următoarele: *Partea aceea*
armatei ruse, care cu ocaziunea recunoaș-
tor s'a angajat la luptă, s'a retras la
Yantai-tsu. Japonezii continuă cu înaintarea
seoseaua Mukdenului. La 18 c. s'a dat o

Tși-fu 21 Sept. În cele din urmă 19
Japonezii au făcut mari pregătiri pentru
asidiul Port-Arthurului dinspre latura dela
nord-est. Scopul lor este să cucerească
forturile Rükvansan și Ertungsan și întări-
rile dintre acestea. Atacul dela finea lunii
August a durat zece zile. Deși Japonezii
fost respinși pe întreg frontul, totuși au
strădat vitejește patru forturi dela nord-est.
Două sunt numai la 50 pași de fortul
Ertungsan. Rușii aruncă din Port-Arthur
1000 granate la zi, mai ales contra celor
patru forturi menționate. După ziarul din
Port-Arthur Novi Krai și noaptea se fac
atacuri în contra șanțurilor.

Londra, 21 Sept. Conform unei infor-
mațiuni a lui *Daily Express* primită din

Tși-fu, Japonezii au îndreptat un atac ve-
hement împotriva Port-Arthurului. Se pare
că atacul a reușit, și Japonezii probabil
au ocupat așa numitele întărituri a le lui
Kuropatkin. În general se consideră ca imi-
nentă căderea Port-Arthurului.

Lupta dela Liaoyang.

Dăm aci după „N. Fr. Presse” următorul
articol interesant asupra luptei groaznice dela
Liaoyang.

Trept-trept s'osec acum știri mai amăn-
nuțite despre lupta dela Liaoyang, în care pier-
derile trec peste 60.000 de oameni. Evaluarea
oficială japoneză a forțelor ruse le cifrează pe
acestea la 184 batalioane de infanterie, 128 es-
cadroane de cavalerie și 572 tunuri. Se presu-
pune că Rușii erau în număr de 190.000. Co-
respondentul ziarului Times în cartierul princi-
pal japonez raportează mai mult din cele vă-
zute de el pe câmpul de luptă, care era carac-
terizată prin faptul că Japonezii dădeu neîn-
trerupt un asalt după altul fără să se aleagă cu
alt-ceva decât cu regimente întregi ucise. Cores-
pondentul socotește că generalul Oku, dela suc-
cesele sale de mai înainte, n'a apreciat îndestul
chiar dela primul atac forța de rezistență a Ru-
șilor. Focul de șrapnele al Rușilor a răspuns, la
începutul luptei dela 30 August, foarte eficace
celui japonez și când diviziile a 4-a și a 6-a
japoneze au dat asalt înălțimilor stâncoase, au
fost din nou decimați înainte de a ajunge la îm-
pedecăturile de sârmă. Operând în contra ari-
pei stângi a Rușilor, divizia a 5-a a avut ceva mai
mult succes de și au căzut 75% din soldații din
geniu cari își croiseră cu securile drumul prin-
tre împiedicături. Dar după răsăritul soarelui și
aci șanțurile rusești erau umplute cu Japonezi
uciși. Al doilea atac a fost sprijinit de un foc
violent de artilerie. Crăparea zecilor de proec-
tile pe poziția rusească prezintă aspectul unui
mic vulcan, pe când minele aruncau în aer com-
panii întregi de atacatori. Japonezii avură tot
așa de puțin noroc ca mai înainte și un mic
avantagiu tactic pe care-l obținuseră prin ocu-
parea unui deal nu-l înaintară în genere cu nici
un pas mai departe. Oku ordonă atunci al trei-
lea asalt, după ce iarăș artileria pregătise asal-
tul. Dar în ziua următoare soldații japonezi
fură găsiți atârând ca niște iepuri în piedecile
de sârmă iar șanțurile până la o înălțime de trei
picioare erau pline de morți grămădiți unul peste
altul. Se dete ordinul: „Întăriți-vă și porniți iar
la asalt”. Înainte de a se zări de ziua însă nu
se făcu al patrulea asalt, căci generalul Kuro-
patkin, care văzu amenințată aripa sa stângă,
părăsi înainte de miezul nopții prima linie, fără
luptă; totuși luarea cu asalt a acestui prim rând
de șanțuri a costat pe Japonezi 10.000 de oa-
meni.

În dimineața de 1 Septembrie infanteria ja-
poneză ocupă întreaga poziție de sud a Rușilor
și părea că acum nu mai e vorba decât să se
între pur și simplu în Liaoyang. Dar trupele ja-
poneze aveau nevoie de odihnă după îndelun-
gata luptă în care au trăit numai din rațiile ce
le aveau asupra lor. Se credea totuși că Rușii
nu vor mai opune o rezistență serioasă. Dar la
2 Septembrie st. n., când înaintă infanteria lui
Oku, se văzu imediat că se va da o nouă luptă
greă, în care Japonezii aveau să atace un front
lung de 12 mile. Rușii întâmpinară infanteria
japoneză cu un foc infernal de șrapnele, ast-fel
că aceasta nu putea înainta decât încet.

Cât despre contingentul promovaților nici
nu se poate încă vorbi, întru cât statistica ofi-
cială nu se va întocmi decât după ce exame-
nele particulare vor fi pe deplin terminate, adecă
după darea rezultatelor la examenul din Sep-
tembre.

S'a bombardat alternativ cu șrapnele și gra-
nate, dar tunurile ruse răspundeau cu un foc de
șrapnele din trei poziții, care era foarte eficace.
Atacul adevărat al Japonezilor n'a avut loc de
cât în dimineața de 3 Septembrie, după-ce în tim-
pul nopții ei își îmbunătățiseră pozițiunile. Ata-
cul a fost respins cu pierderi grele, iar la răsă-
ritul soarelui se încinse un duel de artilerie;
până atunci Japonezii nu dobândiseră nici un
succes. Poziția principală a artileriei lui Oku bă-
tea la o distanță de 3500 de metri. Bateriile din
stânga lângă linia ferată au fost înaintate până la

1200 de metri, infanteria împușca până la 800—
1000 metri și a suferit pierderi grele prin focul
de pușcă al Rușilor. Japonezii își concentrau al-
ternativ focul când asupra unei baterii rusești
când asupra alteia și tot-deauna părea că fac un
adevărat infern de ori-ce poziție bombardată, dar
granatele ruse și focul lor de pușcă nu încetau.
La orele 10 și 20 m artileria japoneza încetă fo-
cul, și Japonezii porniră din nou la asalt, spre a
face fără succes un mare sacrificiu de sânge. Di-
vizia 5-a făcu iarăș progres mai bun ca cele-
lalte trupe, dar și ea fu ținută în loc și bateria
rusească dela stânga, care era aproape să cadă
în mâinile Japonezilor, deschise un nou foc vio-
lent, pe când o altă baterie din partea nordică a
fluviului varsa foc asupra diviziei a 5-a. Pe la
ora 11, infanteria japoneză se opri iarăș și atunci
începu poate cel mai teribil foc concentrat de ar-
tilerie din câte se cunosc în istoria războaielor.
Fie-care tun ale celor două corpuri japoneze con-
centra un foc viu pe aripa stângă a lui Kuro-
patkin, în fața cartierului rusesc la unghiul zi-
dului orașului. Granatele plesneau și aruncau co-
loane uriașe de fum, negre și galbene. La un mo-
ment izbucniră flăcări din casele rusești și din
stațiunea căii ferate. Cartierul era învăluit în-
tr'un fum gros din cari ieșiau limbi de foc ne-
numerate, dar fumul alb al șrapnelor ce ex-
plodeau făceau vâul spăimântător de fum și mai
nepătruns. Aci negreșit că nu se mai putea men-
ține nici o ființă vie; înșfîșit rezistența Rușilor
trebuie să fie înfrântă. Deodată însă resunară din
două sau trei baterii ruse bubuituri de tun. Era
ca un salut vitejesc de adio trimis Japonezilor.
Tot după amiază a durat un foc violent de pușcă
pe când Japonezii își îndreptau focul lor de tun
asupra podului liniei ferate.

În seara acelei zile Rușii mai mențineau pe
Japonezi în șanțuri, dar Oku fără să țină seamă
că asalturile sale cari îl costaseră cam 20.000 de
oameni, hotărî un nou atac din mai multe părți
în contra acestei arieri-garde. Ultimele rezerve
înaintară și la ora 3 dimineața armata japoneză
luă podul și ocupă Liaoyangul după cinci zile de
cele mai înverșunate lupte pe cari le-a văzut lu-
mea dela războiul american încoace. Kuropatkin
plecase dim. la 1 jum. cu restul oamenilor din
al zecelea siberian.

Situația în Mandcuria.

Ideea că Rușii se retrag dela Hunho, că nu
ar fi în stare a ține acoalea piept Japonezilor,
pare greșită, ca una ce e bazată pe informații ne-
complete și pe exagerarea însemnătății luptei
dela Liaoyang. Din ce în ce mai mult se vede că
lupta a fost plănuțită a se da la nord de Taitsiho
și că numai o parte din armată a purtat o luptă
înverșunată la Sud de riu. Prin urmare nu se cu-
vine să luăm în serios tot felul de știri ce se res-
pândesc că Rușii se vor retrage sau că s'au re-
tras la Tieling. E cu puțință să fie o luptă mare
la Mukden. Poziția dela Mukden nu e bună pentru
ernat, dar pentru luptă e tot așa de bună ca și
cea dela Tienling, ba poate că e mai bună, căci
aci e sigur că Japonezii vor ataca, pe când la
Tieling nu se știe de s'ar ispiți a ajunge anul ace-
sta, înainte de iarnă. Dacă Rușii se vor opri și
întări la Hunho, atunci se vede că vor să dea
lupta hotărîtoare încă anul acesta.

Din știrile ce au sosit, mai curând s'ar părea
că Rușii au de gând să stea, decât să se retragă.
La Șahopu, în drum spre Liaoyang, la sud de
Mukden, se află cel puțin o diviziune de infan-
terie rusească; la răsărit de această poziție, pe
înălțimi, e altă divizie, care a ridicat întărituri.
Trecătoarea Ciunpalin, prin care vine drumul
dela Saimatsi, poziție care e mai la răsărit, e de
asemenea apărată. La apus de calea ferată se află
oaste la Sinkaiho, în Sinminting se află de ase-
menea oaste rusească. Întăriturile ce se fac la
Sienling nu dovedesc de loc că ar fi vorba de-a
se retrage chiar acuma acolo. E cu puțință ca
Rușii să răspândească într'adins știri că se re-
trag, ca doar Japonezii i-ar ataca fără a fi destul
de tare. Se poate ca Linevici să atace pe Kuroki,
venind dinspre Girin, deși nu prea e de crezut.
De altfel războiul acesta ne-a deprins cu toate
surprinderile. În ori-ce caz, câtă vreme se află oști
rusești numeroase la sud de Hunho, Kuropatkin
n'a hotărît retragerea la Tienting sau cel puțin
n'a început-o încă.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 22 Septembrie 1904.

— **M. Sa Regele României la Ragatz.** Știri din Ragatz vestesc că M. Sa Regele și-a început cura.

Timpul fiind bun, Majestatea Sa face lungi plimbări zilnice.

Pretutendeni, Suveranul României este intim-pinat de populația locală cu iubire și respect, ca pe un vechiu oaspe al stațiunii.

— **Vaporașul oferit principelui Carol.** În bazinul docurilor a fost lansat Joi vaporașul în miniatură, care urmează a fi făcut cadou A. S. regale principelui Carol.

La experiența de lansare pe apă a vasului în miniatură au asistat pe bordul crucișătorului „Elisabeta“, d-nii: comandor Eustațiu Sebastian, directorul arsenalului marinei militare; comandor Necula Barbier, comandantul diviziunii de Dunăre, cum și mare parte din ofițerii statului major al marinei.

Vaporul miniatură, a fost pus în mișcare prin ajutorul velelor. Acest vaporaș, a fost lansat pe apă, numai pentru a se constata dacă armamentul nu e superior pescajului de care dispune vasul.

— **Dela „Academia Română“.** Biblioteca „Academiei Române“. Mișcarea în lunile Iulie și August 1904. I. Consultarea. A. Cărți tipărite. I. Cerute cu buletine. Cetitori 812. Volume 2915. 2. Imprumutate acasă. Cetitori 10. Volume 41. Total. Cetitori 822. Volume 2956. Aflătoare în sala de lucru: Cărți Volume 1755. Aflătoare în sala de lucru: Reviste române. Volume 25. Aflătoare în sala de lucru: Reviste străine. Volume 123. B. Manuscripte și documente. Manuscripte. Cetitori 96. Volume 194. Documente. Cetitori 24. Volume 2241. Cărți vechi românești (1508—1830). Cetitori 9. Volume 62. II. Sprirea. Primite. 1. Conform legii dela 1 Aprilie 1885. Volume și broșuri 455. Numere de reviste române 133. Atlase și cărți 3. Foi volante 7. 2. În dar sau în schimb. Volume și broșuri 111. Numere de reviste române 8. Numere de reviste străine 70. Atlase și cărți 7. Volume mscr. 2. Fotografii 6. Medalii 3. 3. Campărate. Volume și broșuri 52. Numere de reviste române 2. Numere de reviste străine 147. Total: Volume și broșuri 618. Numere de reviste române 143. Numere de reviste străine 217. Atlase și cărți 10. Volume mscr. 2. Fotografii 6. Foi volante 7. Medalii 3.

— **Moartea unui celebru sculptor elvețian.** Se anunță din Lugano moartea marelui sculptor elvețian Antonio Chiattoni. El este autorul monumentului ridicat în insula Corfu în memoria arhiducelui Rudolf.

Tot lui îi se datorește monumentul, care comemorează la Montreux asasinatul făcut de anarchistul Lucheni asupra împărătesei Elisabeta a Austriei, mama arhiducelui Rudolf.

— **„Desorientarea noastră“.** Sub acest titlu s'a dat loc unui articol la locul prim în acest ziar. Din modestul meu rol de „Reporter“ reflectez: Articolantul, dacă ar fi mai aproape, altfel ar judeca lucrurile. În ori-ce cas însă, constat aci, ca articolul „Carmen Sylva“ s'a scris ca referență la opinii publice române din Arad. Iar unii fruntași ai publicisticii române din București, să ne permită a avea plăceri estetice și dacă ascultăm pe un necunoscut din ceata d-lui Xenopol, căci pe d-nii Delamancea și Iorga i-am ascultat la București. Iar cei-ce nu ajung să-l asculte, se mulțumesc și cu câte-un Vojen, care spune frumos despre Carmen Sylva, — ceea-ce la ori-ce cas nu e rău pentru „desorientații“ de noi.

Am dat loc cu plăcere acestor șire ale stimatului nostru corespondent, pentru a-l oferi privilegiu să se declare și d-sa. Cât pentru noi, că am dat publicității acel raport cu laude meritate la adresa d-lui Vojen, suntem liniștiți că n'am comis nimic, ce ni-ar putea degrada atât de tare în ochii unora. Ne mirăm numai, că dl Iorga a aflat de bine să ia notă despre o serie de conferințe pe la noi în așa fel, ca și când cine știe cât de mare știrbire ar suferi autoritatea d-sale

intr'adevăr mare ori a altor savanți dela București.

— **Greva generală din Italia.** La Roma ca și la Turin munca a fost reluată în toate uzinele. Liniștea complectă domnește astăzi.

S'a declarat grevă pentru 24 ore la Florența, Livorno și Neapole; totuși magazinele din aceste orașe sunt deschise.

S'a declarat grevă și la Veneția unde prăvăliile sunt închise.

Greva dela Genua s'a terminat. Serviciul căilor ferate se face în mod regulat. Muncitorimea, între care și cea din port, a reluat munca.

Noaptea a trecut liniștită.

Pe piața Carlo Felice câți-va greviști au voit să oprească cu forța trăsura generalului Escard care se ducea la San Pietro d'Arena.

Au fost însă împedicați de poliție care a arestat pe agresori. Arestatiți s'au împotrivit lovind la cap pe un agent de siguranță și încercând să-l dezarmeze. Agentul se apăra trăgând un foc de revolver. Principalul agresor a fost omorât.

Greva s'a terminat la Ancona, Forli, Como, Sienna, Carrara, Ascoli, Piceno, Novara, Piza, Ferrara, Rimini și Prato.

La Neapole s'a produs ciocniri între populație și poliție, care a tras focuri în vânt. Nu sunt de înregistrat incidente grave.

La Florența s'au produs de asemenea turburări. Greviștii au oprit circulațiunea tramvaielor. Trupele, intervenind, au împrăștiat pe manifestanți fără incidente.

— **Viriliștii români în comitatul Făgărașului.** În lista viriliștilor comitatului Făgăraș statorită pe 1905 sunt următorii Români: 1, Dr. Iancu Meșian, proprietar Zernești cu 1170 cor. 70 fil; 2, Dr. Ioan Șenchea, avocat Făgăraș 944 cor. 70 fil; 3, Dr. Ioan Turcu, avocat, Făgăraș 713 cor. 22 fil; 4 Nicolae Garoin, avocat Zernești 711 cor. 32 fil; 5. George Vasu, comerciant, Voila 680 cor. 56 fil; 6. Dr. Nicolae Motocu, adv. Făgăraș 663 cor. 15 fil; 7. Nicolae Chiornitiă, propr. Cuculata, 510 cor. 41 fil; 8. Dănilă Gabor, inginer, Voila 489 cor. 97 fil; 9 Ioan ComșaBaia, comerc. Zernești 462 cor. 33 fil; 10. Leon Solomon, notar și arăndaș, Drăguș 461 cor; 11 Dr. Andreiu Micu, adv. Făgăraș 459 cor. 96 fil; 12. Damaschin Mesarosiu, cârciumar, Sebes 437 cor. 94 fil; 13. Nicolae S. Popa, Șinca veche, 378 cor. 05 fil; 14. Nicolae Toma, propr. Făgăraș 373 cor. 63 fil 15. George Guiman, comerciant Poiana Mărului 353 cor. 72 fil; 16 Iacob Zorca preot Vladeni 348 cor. 30 fil; 17 George Comanicu not. pens. Veneția inferioară 331 cor. 14 fil; 18. Ioan G. Bărbat, antep. Ucea de sus 320 cor. 93 fil; 19. Dumitru Chisorean, preot. Făgăraș 307 cor. 74 fil; 20. Nicolae Sierban. preot, Veila 303 cor. 32 fil; 21 George Gavrilă cârciumariu Țintari 301 cor. 34 fil; 22 Nicolae Lupu, comerc. Zernești 298 cor. 06 fil; 23 Todor Vulsan, comerc. Zernești 297 cor. 67 fil; 24. Ioan Pop, preot Sâmbăta sup. 295 cor. 08 fil; 25. Ioan Șona, comerc. Zernești 234 cor. 45 fil; 26 Ilie Cremoiu, cârciumar, Vajda-Recea, 284 cor. 18 fil; fil; 27 Ioan Dan, protopop Zernești 279 cor. 32 fil; 28 Andreiu Cerbu cârciumariu Părău 262 cor. 22 fil; și 29 George Prplea, preot Breaza 262 cor. 18 fil: La olaltă 29 viriliști români între 87, câți are comitatul.

— **Hymen.** Dl Victor Miron în Otlaca se va cununa cu d-șoara Hortensia Baia — fiica adoptivă a v. d. preotese din Ternova, Eufinia Morariu, 12/25 Sept. a. c.

— **Despre prințul Herbert de Bismarck.** Vestisem în numărul trecut moartea fiului marelui cancelar de fer de odinioară Bismarck, intim-plată la Friedrichsruhe, rezidența familiei de Bismarck. Pătimea deja de multă vreme de o afecțiune gravă de ficat, căreia organismul său resistent să opună cu tărie, așa că morbul numai după intervaluri mai lungi, de ani de zile se ivea earăși. Când se îmbolnăvisă acum mai pe urmă nu se credea, că prințul să sucumbe atât de grabnic: starea sa abia cu câte-va zile naintea morții începuse să inspire serioase îngrijiri celor din jurul său. În sfârșit căzuse și în stare de inconștiență, din care nu s'a mai trezit. Duminecă nainte de amiază pe la orele 10 și un sfert prințul Herbert Bismarck după o scurtă agonie a expirat. În mormântarea s'a făcut la 21 Septembrie în cripta familiară din Friedrichsruhe. Familia de-

functului a primit numeroase telegrame de condolență între altele dela împăratul și dela regele Angliei Edvard.

Moartea lui Herbert Bismarck n'a îngol atât de mare în viața națională a Germaniei ca de pildă moartea părintelui său, încetat din viață înainte cu 6 ani, deși marele cancelar trimisese în disgrație. Herbert Bismarck odată n'a jucat rol mai însemnat în viața publică, deși n'a fost o individualitate deosebită. Ceea-ce a isbutit să ajungă pe cariera publică, a ajuns grație talentului și muncii neobosite, și nu pentru-că era fiul lui Bismarck, carele cancelar era cu mult mai sever, cu mult drept, decât să favorizeze înaintarea fiului său, fie chiar binemeritați de o astfel de recunoștință. Putem zice, că dacă nu era Herbert fiul cancelar, percurgea eventual o carieră strălucită; așa însă mărimea tatălui său în pia cu totul, ba fiind un aderent al politicii tatălui său, după căderea acestuia dela putere retras și el, căci nu aflase cu cale să meargă pe cariera publică. Și poate a putut să se retrace rect când s'a retras, căci în era nouă n'a putea validita.

Herbert a fost a doilea odrasla a lui Bismarck, și s'a născut la 28 Decembrie 1844. Bismarck era pe acest timp abia la începutul carierei sale, care lăsase în istoria Germaniei o urmă atât de epocală. După acest eveniment fericit fu trimis Bismarck la Franța pentru adunarea Bundului german ca consilier de țară, unde pricinui căderea Austriei din țară în care aceasta avuse rol atât de important. În multe ori decisiv. Apoi fu trimis la Petersburg ca mare ambasador, unde împreună cu Gorciacof și Rusia oficială încheiasă un scop de a pregăti terenul pentru realizarea unirii Germaniei.

Herbert și-a petrecut anii copilăriei, în parte la Schönbrunn, cuibul vechi al Bismarckilor, parte la Frankfurt și Petersburg. Bismarckul avea temea băieții de clima din Petersburg, de aceea în partea cea mai mare a anului nevasta cu care se petreceau acasă, pe când dânsul căuta să se dădă la dădă, cu care îl însărcinase țara.

Dar cât timp era lipsit de al său, se călătorește ca părăsit, în mijlocul vieții diplomatice, moartea el care era atât de familiar. Tinerul Herbert cercetă școalele publice în Berlin și în Viena. Ambii fi ai lui Bismarck, Herbert și fratele său mic Wilhelm erau deja bărbați tineri, când izbucni războiul franco-german. Părintele lui Herbert putut fi atât de nepatriot, ca atunci, când se întoarse întreaga tinerime se află sub drapel, fiind în afară excepție. Ambii fură înrolați ca simpli soldați în primul regiment de dragoni. În anul următor (16 Aug. 1870) dela Mars — în Tozer tinerul erou Bismarck a fost grav rănit, carei rane avu să mulțumească rangul său de oficer.

Și fratele său Wilhelm de asemenea purtat vitejește în campania contra Franței, unde cât generalul Manteuffel l-a luat lângă sine ca oficer de ordonanță.

După fericita campanie și Herbert a început cariera diplomatică, începând mai întâi la Drezda și München. În urma asta și-a făcut examenul din științele diplomatice, a primit un oficiu la legățiunea din Berna, mai târziu la Viena. A îndeplinit apoi postul de secretar lângă părinții săi, ceea-ce n'a fost lucru ușor, știind că răsădită și stricteța părintelui său cu privire la împlinirea datorinței.

Dar Herbert a dezvoltat un zel și a dovedit despre abnegațiunea sa în așa formă, că a câștigat încrederea părintelui său și a împăratului Frederic, care îl și numise ministru de afaceri, asta o ajuns culmea înălțării sale.

Actualul împărat a voit să scape cu o greutate de bătrânul Bismarck, care îl apăsa cu greutatea autorității sale de creator al Germaniei moderne. Trei ani a ținut cearta dintre împărat și sfetnicul său, până-ce în fine a triumfat împăratul suveran. Când Bismarck a părăsit postul de cancelar și fiul său Herbert, care avea numai 30 ani, s'a retras. Până la etatea asta nici nu s'a căsătorit. La 1892 a luat în căsătorie pe contesa Margareta Hoyos în Viena. Bătrânul Bismarck familia sa pe acel timp era atât de disgrațiată încât împăratul a interzis ambasadorului german în Viena să ia parte la nuntă.

Ultimii săi ani Herbert, ca și părintele său i-a trăit în Friedrichsruhe, ca om privat, foarte

în cât nu se vorbea aproape nimic despre până acum, când moartea îl răpise dintre alți. El moare în etate de abia 55 ani, lăsând sine patru copii.

— **Din Caransebeș.** Primit de la un amic nostru următoarele știri: „Conferența anuală Vojen asupra Carmen Sylvei interesantă din cale afară, a fost slab cercetată. Causa indiferențelor oamenilor (ce fel de oameni?) d'acel. Cosistoriul (?) nu numai că n'a fost prezentat, dar a și interzis (?) clericilor să i-aie la conferență. Un gr. or.“ Până aci corespondența noastră. Noi din a noastră parte care am și nici n'am avut de cuget să facem reșchiză domnului Vojen, trebuie să constatăm, că privire la succesele domnului conferențiar absolut irelevant dacă le era permis ori ba clericilor să i-aie parte la inofensiva conferența anuală Vojen asupra Carmen Sylvei. Nu voim credem că cosistoriul să fi luat măsuri pentru a se oprește, dar suntem convinși că autoritățile prea zeloase ale institutului, au comis greșala de au lipsit pe acei tineri dela una ori alta ore de delectațiune sufletească ce li-o aducea frumoasa conferență despre Carmen Sylva. Ce teameau de prăbușirea ortodoxiei deplorabile din această țară? Ori cugetau poate, că tinerii acele tineri, cari negreșit reclamă o înțelegere cu mult mai intensivă, de cum se face ea la acel institut, se inficiau și introduceau niscalul „modern“ de reformeri între acele ziduri de cărți? Fie siguri eucernicii doctori teologicești din Caransebeș cari cu ziduri chinezești voesc să se și baricardeze ortodoxia de acolo, că sunt tineri teologi și părinți sufletești ai tinerimei, cari cu mai multă trudă și abnegațiune sădesc calea pentru creștinismul ortodox în inimile tinerilor, și le feresc de stricăciunea ce ar putea să vină din doctrinele străine și false ale „pseudoteologiei“, dar nu prin atârni măsuri de interdicție, ci luminându-le mintea să înțeleagă și să se apropie de adevărul teologic-creștin de cel științific-profan. Numai în chipul acesta a fost posibil în secolul absolutismului luminat triumful străinului creștinismului asupra tuturor sectelor satanice. Acțiunea, munca, iubirea de adevăr duc la rezultatul pozitiv și neîndoelnic, ear trândăvia, lăcomia, pasivitatea la perire. În modul acesta nu se poate ridica nivelul ortodoxiei ungurene, nu se poate da de câte-va manuale didactice după metoda calvino-luterană ori poate nici atâta. Poftește să face apologia ortodoxiei, și în general a creștinismului de pe catedră, ori în conferențe publice, ori fie-măcar și în formă de articoli în publicații prin organele noastre publice. În modul acesta am putea ceti prin organul oficial diecezean din Caransebeș afară de licitațiuni minuende, în articole de istorie profană și metode de intuitivă vecinic după același calapod, și lucruri de mare superior teologic. Sic cogito.

— **Mare catastrofă pe linia ferată Arad-Timișoara.** Luni după amiază s'a întâmplat în apropierea de Aradul-nou un mare accident de tren, când locomotiva împreună cu câte-va vagoane din rostogolindu-se afară de trei vagoane trenul de pe dălmă în adâncime de 14 metri. Mai multe vagoane s'au făcut țandere, 14 călători au fost vulnerați, între cari unii foarte grav răniți. Causa accidentului nu se știe încă.

Amănunte despre eatastrofă dăm în următoarea pagină. Trenul personal, 9001 încărcat cu călători a plecat luni dela Timișoara la 2 ore 10 minute spre Arad. Trenul, care a constat din 6 vagoane de clasa III, unul de clasa II și altul de clasa I, a ajuns fără nici o calamitate până la Arad. D'acel a plecat mai departe spre Aradul-nou unde trebuia să sosească la orele 3.30. Vădit că șeful de stațiune d'acel, că trenul întârzie, a trimis informațiuni pe cale telegrafică din Németság, de unde el s'a respins, că trenul a plecat în toată regula către Arad. La 3 ore și trei minute șeful din Arad a primit știrea telegrafică că întârzierea trenului însă nu se comunică în Arad. Cu câte-va minute mai târziu o altă telegramă a venit, că trenul a deraiat între Aradul-nou și Németság, cerându-se grabnic și trimiterea unui alt tren, pentru a transporta călătorii până la Arad.

Este interesant, că nainte trenului acestor două trenuri au trecut fără nici un accident în pace la Arad.

Că nu s'a întâmplat o nefericire și mai mare, că se mulțumi prezenței de spirit a mașinistului care în momentul catastrofei, când simți locomotiva e pe cale să-și dea a valma în

afunzime, a slobozit tot vaporul și a împedecat roatele. Astfel s'a evitat eventuala explozie de gaz. Locomotiva rostogolindu-se de pe dălmă jos a căzut pe roate, cari au intrat cu tot în pământ, apăsată fiind și de vagonul cu cărbuni, care a căzut peste locomotivă. Afară de trei vagoane din urmă, întreg trenul a fost răpit de locomotivă în adâncime, unde cele mai multe vagoane s'au făcut hărbură, ca și aruncate în aer.

— **Paradoxe sociologice.** Opera interesantă și foarte instructivă scrisă de Max Nordau sub titlul de mai sus, a fost tradusă, cu multă îngrijire, de confratele nostru din București, d. B. Marian, redactor la Universul. Vom reveni.

— **Despre Kuropatkin.** Despre generalismul rus un oficer scrie următoarele în organul socialiştilor „Vorwärts“ din Berlin:

... Numai ideea de a primi la Liaoiang o mare luptă decisivă merită nota cea mai rea, căci la spatele pozițiunii lui Kuropatkin curgea fluviul Taitse, care nu poate fi trecut de cât pe poduri. Chiar un profan își poate închipui ce grea e retragerea unei armate mari peste o astfel de apă. Dacă inamicul înaintează cu energie, ba și pe poduri se produc învâlmășeli, se iscă panică, caii se sperie, mulți oameni și animale se înecă, ear tunurile inamice țintesc de minune în îngrămădirile acestea. Numeroasele primumerjii ce sunt legate de trecerea a marii corpuri de armată bătute peste un astfel de fluviu, silesce pe un general iscusit să se așeze numai atunci înaintea unui curs de apă, când nu mai poate să facă nimic alt-ceva, sau când el nu vrea să dea o luptă serioasă, ci numai demonstrativă, pe care voește să o întrerupă curînd, ori atunci când e absolut sigur de victorie. Kuropatkin a încercat să dea, într'o astfel de poziție, o luptă decisivă și încă cu un adversar despre care știa că este superior ca inteligență și ca număr. Cu toate acestea, după părerea scriitorilor militari prusieni, Kuropatkin e un mare general!

Mai departe, Kuropatkin a arătat la Liaoyang, că nu pricepe valoarea adevărată a pozițiilor întărite. Avantagiul întăriturilor constă în aceea că ele ajută unei minorități să respingă o majoritate însemnată. Kuropatkin întărise luni de zile Liaoiangul, a făcut șanțuri asemănătoare forturilor, pe cari le-a înarmat cu tunuri mari, a pus să se sape gropi și să facă împedicatorii de sîrmă.

O astfel de poziție putea să apere multă vreme o minoritate în contra unei majorități. Și de aceea ar fi fost de ajuns dacă Kuropatkin, care dispunea de peste 200.000 de oameni ar fi întrebuintat numai o parte a armatei sale, cam jumătate la apărarea șanțurilor, ear ceea-laltă ca rezervă de luptă pentru atacarea Japonezilor respinși dela șanțuri sau pentru zădărnicierea încercărilor de înconjurare. Kuropatkin și-a așezat însă toată armata în șanțuri și când s'a auzit că Kuroki a trecut Taitse și merge spre linia de retragere a Rușilor, el nu avea rezerve intacte la îndemână și a trebuit să scoată trupe din poziție, micșorînd astfel numărul apărătorilor... Kuropatkin a fost păcălit apoi de Kuroki, care a aruncat poduri într'un punct al fluviului pe unde n'avea de gând să treacă; el a trecut prin alt punct și Kuropatkin a aflat despre aceasta numai după-ce întreaga armată a lui, Kuroki se afla deja pe țărmul drept... Dacă Kuropatkin a scăpat deocamdată, nu e sigur încă multă vreme că armata lui va scăpa de a fi prinsă. La Lena și Auerstädt, armata prusiană a scăpat din mâinile lui Napoleon, cu toate acestea mai la urmă a trebuit să capituleze.

— **Japonezii și Crucea Roșie.** Consulul Rusiei la Cifu a primit dela Balașof, reprezentantul principal al Crucii-Roșie la Port-Arthur, o comunicație în care acesta se roagă să se divulge conduita revoltătoare a Japonezilor, care au tras asupra personalului Crucea Roșie, deși drapelul ei era arborat pe locul unde se ocupa cu adunarea răniților.

Un mare număr de medici militari și de soldați afectați serviciului ambulanțelor au fost uciși de ei pe când își îndeplineau îndatoririle de sanitari.

Procedeu este cu atât mai revoltător cu cât Japonezii au lăsat de mai multe-ori pe câmpul de bătăie scrisori prin care rugau pe

autoritățile rusești să îngroape pe Japonezii omorîți la poalele forturilor. (Minciună rusească Red.)

— **Dela congresul internațional pentru aerostația științifică.** Se știe că mai zilele trecute s'a ținut la Petersburg o conferență internațională pentru aerostația științifică.

La acest congres a fost reprezentată și țara noastră prin dl St. Hepites, savantul director al institutului meteorologie din București, care a avut onoarea de a fi ales prin președinții conferinței.

Membrii conferinței au avut în Capitala Rusiei cea mai splendidă primire.

Viuțoarea conferinței se va ține în Roma.

— **Alchimie.** O telegramă din Roma spune că un lucrător cu numele de Travaglini a rezolvat problema „pietrit filosofice“: a descoperit un metal care are toate proprietățile aurului, cu diferența numai că costă cu mult mai puțin.

Nu e un corp simplu, ca toate metalele ci o compozițiune de aramă, fier, argint, radiu și fosfor.

Travaglini și-a vîndut secretul compozițiunii unei societăți belgiane pentru modesta sumă de 6 milioane franci.

— **Bande grecești în Macedonia.** Banda grecească ivită în sandjacul Serfidje, vilaietul Monastir, a fost semnalată înainte de intrarea sa pe teritoriul otoman de către ministrul Turciei la Atena.

Poarta a făcut reclamațiuni pe care le a reținut.

Cercurile diplomatice se tem că mișcarea bandelor grecești ar putea determina comitetul macedonean bulgar de a relua în parte activitatea sa.

— **Critica asupra armatei ruse.** Corespondentul, Louis Nadeau al ziarului „Journal“ critică, precum urmează, armata rusească. Arată că întâia jumătate a campaniei au pierdut-o. Retragerea Rușilor se explică prin inferioritatea armelor lor în privința tunurilor, a materialului de război și a focului patriotic. Statul major general al Rusiei s'a înșelat în privința numărului armatei japoneze, care a fost de 500.000, nu de 250.000, cum s'a crezut. Ofensiva rusească e peste puțină pe lungă vreme. E, în adevăr, cu puțință ca la urma urmei, Rușii, încordându-și toate puterile, să iasă biruitori, dar jertfele ce ar trebui să facă, ar fi uriașe. În sfîrșit Nadeau e de părere că luptătorii ar trebui să-și facă, unul altuia, concesiile și să pună capăt unui război ruinător.

— **Un diamant rar.** În Premiermine, zice „Die Zeit“, în Africa de sud, s'a dat de un diamant greu de 392 de carate. Cel mai mare diamant cunoscut până acuma e al marelui Mogul, India, greu de 270 de carate. Kohinoor al coroanei Angliei e de 106 carate, acuma, șlifuit, iar brut fusese de 280. Împăratul Austriei are unul de 133 carate, zis florentinul. Kohinoor se zice că a fost, dela început, de 672 carate. Nu se știe deci câte vor rămănea din cel aflat în Africa de sud.

— **Gloanțele dum-dum.** Aceste gloanțe își au numele dela fabrica de muniții de lângă Calcutta și au fost născocite pentru a fi întrebuintate contra popoarelor barbare și sălbătice, în războaiele coloniale, de oare-ce s'ar fi dovedit că glonții ordinari, de calibru mic, nu pot opri avântul războinicilor barbari. Convenția internațională dela Petersburg, 1868, a oprit întrebuintarea acestor glonți, deci întrebuintarea lor ar fi o călcare a dreptului internațional. Convenția a stabilit principiul că glonții au menirea numai de-a scoate din luptă oamenii și cai, lucru pentru care înțeața ajunge. Convenția a oprit întrebuintarea de glonți explozivă. Glonții dum-dum n'au în ei vre-o materie explozivă, dar fac explozie. Ei au un vîrf gol, unde plumbul nu e învelit în manta de nichel, apoi și mantaua e întreruptă prin mai multe răglituri de-alungul. Acești glonți, când se izbesc de-o piedecă, fie și de un trup de om, se deformează, adică se lătesc și rup în mai multe bucăți. Acestea fac răni mai grozave, ca și cum glonții ar fi fost umpluți cu materie explozivă, deci, dacă de vorba, dar de spiritul convenției, sunt, cu bună seamă, opriți. În războiul din Sudan au întrebuintat Englezii (1898) în loc de glonți dum-dum, un fel de glonți înzestrați c'o gaură cilindrică la vîrf, adîncă de 9 mil. și lată de 2. Și astea se afirmă că fac răni primejdioase. Rușii

sunt acuzați că întrebunțează dum-dum contra Japonezilor.

— **Impotriva Germaniei.** Unele ziare sovietice engleze au început a agita contra Germaniei. Acuză pe Germania că e în acest război, comanditarul Rusiei, și că-i sprijinește într'atâta măsurile militare și politice, cât e cu putință, fără a provo a un casus belli. Arată comanda mari de material de război executate în Germania pentru Rusia și retragerea vaselor, de război rusești la Kiaociau. Totul s'ar face după un plan bine hotărât între Rusia și Germania. Germania ar fi garantat Rusiei paza granițelor apusene, iar la încheierea păcii Germania ar avea a pune în cumpănă cuvântul său. Împăratul Germaniei ar fi căutând a strica prietenia ruso-franceză, pentru a putea răpi coloniile Francezei. „Globe” se întreabă unde merge flota Balticea dacă nu la Kiaociau.

• **Nou director de bancă Bistrițana inst. de cred. și econ.** În Bistrița în ședința direcțiunii din 27 l. c. a ales de director al său pe dl Valeriu Porușiu, oficial superior de poștă și telegraf. în pens.

— **Cavaler palmuit.** Alaltăeri pe strada Zöldfa din vestita noastră capitală a fost palmuit de către o damă elegantă un cavaler importun și obraznic din cale afară, care nu s'a genat să agrăiască pe o fată, care nu voia să audă de vorbele lui dulci de șirenă, vorbe cari constituiesc obiceiul limbajului al betyárilor de asfalt. Cele două palme aplicate cu o rară dibăcie de către onorabila fată, resunau cu o așa tărie, încât în urma zgomotului produs în câte-va minute s'a adunat o mulțime de curioși în jurul ei.

Fata, care a fost ballerina la operă, avea să meargă de acasă la probă la teatru, când observă că cineva vine cu pași rezți în urma ei, luând-o formal la goană. Fata încă încerca să scape de persecutorul ei, dar acesta o ajunsă și apropiindu-se de ea o agrăi cu cuvintele:

— **Unde te grăbești așa dragă?**

Draga mea nu te supera pe mine; nu privi la mine atât de furios; scump o ah ce frumos ești... și așa mai departe mergând alături de damă și privindu-i impertinent în față. Fata a roșit, a devenit de tot perplexă, când cavalerul voi s'o prindă de mână. Atunci de o dată se trezi cu două palme atât de strașnice, încât elegantul cracheler în frac și lac o tuli cu pași repezi, cari semeneau a fugă, căci era mare pericolul să primească dela mulțimea adunată la sunetul zgomotos al palmelor un sfânt linsăgi, care să-l sature de obiceiul de a ofensa și molesta femeii pe temeul, că fiind singure pe stradă, aparțin categoriei celor compromise.

— **Anunț literar.** Gramaticile fiertatului meu soț, aprobate de înaltul guvern și Ven. Consistor din Arad, sunt a se căpăta și pentru mai departe la mine. Profesorii și învățătorii vor primi rabat de 20%.

Cărțile sunt:

Gramatica rom. pentru învățământul secundar partea primă Etimologia. Prețul 2 cor. Gramatica rom. pentru învățământul secundar partea a doua. Sintaxa. Prețul 1 cor. 20 fl. Gramatica elementară partea primă pentru clasa III-a. Prețul 30 fl. Gramatica elementară partea a doua pentru clasa IV-a. Prețul 60. fl. Cu deosebită stimă: *Veduva: Aurelia Dr. Petruanu*, Arad, str. Lázár Vilmos Nr. 4.

— **Recomandăm în deosebită atențiune a publicului românesc** prăvălia și atelierul dlui *Hartmann Pál* (Boros Béni-tér nr. 16 i em. 14) de porțelan și maiolica. Aci se primesc colorări și pictare de vase de porțelan și maiolica după dorință. Aci se pot căpăta tot felul de vase de prânz, de dejun, de teă etc.

— **Atragom atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame** asupra inseratului dlui *Hauer Lajos* farmacist în ARAD (Pécskai-út).

H A Z.

— **Amor american.** *Miss Catie*: Nu uita Mr. Jack, că logodna noastră este numai condițională.

Mr. Jack: Va să zică vrei să zici miss Catie, că dacă un alt tinăr și-ar plăcea mai mult, simplu mai părăsi?

Miss Catie: Cam așa.

Mr. Jack: Și dacă mie mi-ar plăcea o altă fată mai bine ca Dta, și te-aș părăsi?

Miss Catie: Ah! Asta-l alt-ceva! Atunci te-aș da în judecată pentru că m'ai ademenit cu propuneri de căsătorie.

Vorbe de aur.

Apără te și te mântue „dacă aș fi” și „dacă aș avea”.

Când ochiul vede, ceea-ce nu trebuie să vadă, și inima cugetă, ceea-ce nu trebuie să cugete.

*

Dușmanul sufletului nostru încearcă la început numai cu mici păcate să ajungă în launtrul nostru, ca în chipul acesta să aște intrare mai grabnică și mai ușoară în inimile noastre; după-ce a intrat și a luat în stăpânire internul nostru, ne duce la greșeli și păcate tot mai mari.

St. Ieronim.

Bibliografie.

A apărut:

„*Transilvania și Analele Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*” pe lunile Iulie—August, conform titlului de pe învelitoarea broșurii; de fapt însă au apărut numai Analele (partea oficială), în cari pe 160 pagini sunt publicate: Convocarea Asociațiunii la adunarea generală în Timișoara pe 21—22 Septembrie st. n.; raportul general al comitetului către această adunare; lista membrilor răopși în anul de gestiune 1903—1904; raport în casa alegerii secretarului prim (comitetul propune susținerea statutului quo, după ce la indemnul său dl Dr. Diacovich și-a revocat abdicarea); lista membrilor Asociațiunii (starea dela 30 August a. c. st. n.) și conspectul sumar al lor, din care rezultă că până la 10 August Asociațiunea avea 45 membri onorar, 83 fondatori, 227 pe viață, 1208 ordinari, la olaltă 1563; opt rapoarte și ocoteli despre starea fondurilor și fundațiunilor Asociațiunii; lista stipendiilor Asociațiunii în anul școlar 1903/4 (7 elevi de gimnasiu și 1 elevă a școlii civile a Asociațiunii, cu 2 stipendii de câte 120 coroane, 2 de câte 100 2, de câte 80 și 1 de 40 coroane); raport special în cauza înființării Muzeului istoric și etnografie; raportul secretarului prim către ședința plenară a secțiunilor; Apel pentru „intemeierea” unui muzeu istoric-etnografic românesc în Sibiu, emanat din ședința comitetului central dto 28 Iulie 1904; puncte de orientare cu privire la „intemeierea” muzeului (din aceeași ședință a comitetului central); raport despre prelegiurile populare împreunate cu proiecțiunile, ținute în despărțământul Brașov (de Aurel Ciotea): repertoriul scrierilor menite a face parte din o bibliotecă populară în stil mai mic (compus de secțiunea școlară); opinie în cauza arangerii de prelegeri economice, de N. P. Petrescu (operat cetit și acceptat în plenul secțiunilor); cestiunea școalelor de repetițiune economice și calificarea învățătorilor pentru aceste școale, de R. Simu (din secțiunea economică); apoi rapoartele secțiunilor (literară, istorică, școlară, economică) despre activitatea lor în anul de gestiune 1903—1904, și diferite procese verbale din ședințele comitetului central și ale secțiunilor.

Istoria universală pentru clasele superioare ale școalelor medii de Ioan Petrovici prof. gimnazial vol. I. Evul vechiu. Ed. librăria Ciureu, Brașov 1904. Prețul 2 cor.

*

Liturghia sfântului Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericesti și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de *Iuliu Birou*, nvățător și cantor primar, și dirigentul corului Reuniunii de cântări „Armonia” din TievantulMare, (p. u. Kákova). *Opul I.* Editura autorului. Toate drepturile rezervate. *Prețul 5 coroane*, plus 30 filleri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la Librăria *Petru Simion* în Arad.

A apărut: *Curs practic de Constituția Patriei* sau drepturile și datorințele cetățenești pentru școalele populare de Iuliu Vuia director și Inv. Librăria Ciureu Brașov. Prețul 40 bani.

In editura Librăriei C. Șfetea București George Coșbuc Crestomație pentru toți Românii. Prețul 90 bani.

•Biserica și podul din Borzești. de Dr. C. I. Istrati.

precum și o ochire relativă la bisericile ditate de Stefan cel mare. Cartea e înzestrată cu 49 chipuri bine reproduse și se vinde la prețul de Leu 3.50 de către librăria edito-positară C. Șfetea din București, franc recomandat.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Un candidat de avocat perfect în științe română și maghiară se primește moment pe lângă condițiuni foarte favorabile în celaria avocatului Dr. Mátyás Lázár, bitu, strada Urezului Nr. 11.

Damele Engleze, nici odată nu folosești cremă, ci lapte de castraveți, care se poate găsi în calitate veritabilă engleză în farmacia lui Balassa K. Budapesta, Erzsébetfalva. Efect necondiționat sigur și este un mijloc cosmetic inofensiv, care deja după o scurtă utilizare îndepartează alunitele petele de ficat, zgrăbănitutesseri, și tot felul de impurități faciale, dăteantului un aspect tinăresc și viori. Se găsește în atențiune, ca pe fiecare flacon să se poată găsi numele lui Balassa. Un flacon 2 cor. de castraveți veritabil englez 1 cor, plus costuraș 1 cor. 20 bani. Se poate găsi în orice farmacie; prin poștă se trimite de la farmacistul Balassa Kornél, Budapesta, Erzsébetfalva Deposit principal la farmacia lui P. Kelemen, și drogueria lui Vojtek és

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek).

Arad, **Andrásy-tér**
Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de diferite instrumente, în ferărit pentru agricultură și edificii, cuptoare de fer de Nader Meiding de primul rang. Mașine (speciale) pentru bucătăriile de Olanda elegante și litate pentru economia de casă, deosebite pentru ghiată.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânzare la Mopopol de vânzare a coaselor de oțel, *rabás Béla* și a pompelor de stropit și neronosporei pe lângă o garanță de Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile și *filuri și briciuri*,

Deposit exclusiv **«AHO!»**

Pe seama ținuturilor ungare unicul deposit al strului de argint: VENI pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuează la prețurile ieftine de zi. Nr. 11.

Editor-proprietar: George Nichiu
Redactor responsabil: Ioan Russu-Șirina

TRUSOURI PENTRU DAME și CASĂ de MODĂ

Masztig Pál, Arad,

ANDRÁSSY-TÉR 22 SZ.

O. P.

Când aduc la binevoitoarea cunoștință, că în Arad, Piața Andrassy Nr. 22 în casa Kiss am deschis corespunzător
gențelor timpului de azi o

pravalie de pânzării pentru dame și domni

provoc la activitatea mea împlinită 18 ani la firma Wadovsky Gustáv, precum și la experiențele mele făcute în capitală.
Pot spune liniștit, că voi putea satisface pe deplin gustul on. public.
Rugând on. public să mă onoreze cu binevoitoare și dese vizite, rămân

354

cu stimă MASZTIG PÁL.

positul și atelierul de reparare cel mai vechiu de
mașine de cusut și de biciclete în Arad.

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer

338

Biciclete engleze și de biciclete cu motor

Clopoțel electric și telefon.

HAMMER VILMOS

ARAD, Sabadság-tér 7. szám.

Nr. Telefonului 96.

Fabrică de mobile în Arad.

Am onoare a atrage binevoitoarea a
tențiune a m. on. public asupra

fabricii mele de mobile

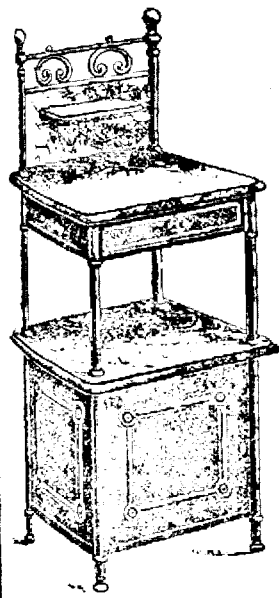
aranjată în

Arad, colțul străzilor Deák Ferencz
și Lázár Vilmos,

unde se pregătesc paturi de fer, mese, du-
lapuri pentru lavoare, căruțe pentru copii
executate în moduri cel mai artistic. Cu
începerea sezonului recomand moderatorul
de căldură pentru cuptoare, care le am în
vânzare pentru prețuri culante și executate
foarte cu gust.

Fac la comanda noi și provăzute cu
gravuri și desemnuri după cerere. Hotelle-
rilor, cafețiilor și proprietarilor de localuri
de vară recomand filegoriile mele și scau-
nele mele de grăcini fabricate proprii. Se
primesc reparaturi de mobile, politură și
vopsire de nou.

Recomandându-ne binevoitorului sprigin
al on. public din loc și din provincie, ră-
mânem cu perfectă stimă:

FLEISCHER TESTVEREK

ARAD,

316

Colțul străzilor Deák Ferencz și Lázár Vilmos.

Kőszeghy Sándor

tinichier.

Arad, Boros Béni-tér 16.

(Casa Vanicsek)

Primește tot felul de lucru de tinichea, (reparări de
apaduct) dela execuția cea mai simplă până la cea mai
artistică. Ori-ce reparație se face prompt și grabnic. 335

— Lucru remarcabile de specialitate, prețuri culante. —

Ocaziune excepțională!

Din cauza zidirei și câștigării de local, vin-
dem pentru prețuri originale de fabrică:

Servicii de prânz, de cafea, de ceai și de mocca.
Ceașce de cafea, ceai și de mocca în sute de feluri.
Farfurii, tot felul de etaloane (blide) și ștelage
pentru fructe și aluaturi.

SERVICII DE STICLA fabricate excelente din țeară și din străinătate.
STICLE, PAHARE, FARFURII DE STICLA dela cele mai simple până la
cele mai fine.

SERVICII Pentru LICORURI, VIN, ȘI BERE colorate ori din sticlă de cristal.
Obiect de lux și folosire de alpaca și argint de China, execuțiunea cea
mai modernă.

Obiecte de lux, vase, figuri etc. din porțelan fin, maiolica și fayence. —
Vase de nichel, mărfuri de metal, articol pentru arangierea de caline. —

Tasuri pentru servirea de licor, și altele din lemn, sticlă și metal.
Requisite de mâncare din alpaca, ori argintate ori nickelizate, fabricate
din țeară.

Lămpi: Pentru saloane, dormitor, refectorii, biurouri, pentru
apartamente de biliard și cabinete de lectură: Pentru
restaurante, localuri de grădini și buline. Cu lumina electrică, de gaz,
acetylen, petrol ori spirt

Ocaziune binevenită dar foarte scurtă pentru cumpărarea de
trusouri, și alte lucruri pentru arangierea de locuințe, ville,
verande și locuințe de câmp. 308

Gebhart J. és Fia.

ARAD, Andrassy-tér 16 szám.

Fondat la 1850 Nr. Telefon. de stat și com. 219.

Comande din provincie se eșecută prompt și la
moment. Izvor potrivit pentru revinzători, uiegar, și
măsari și restaurante.

— Intreprindere de sticlărie. —

Biuroul de arhitectură

al lui

BIRÓ ERNŐ, arhitect

— ARAD, Eötvös-utca 17 —

Pregătește ori-ce fel de planuri
și acceptază tot felul de lucru apar-
ținător în sfera arhitecturii mai

217

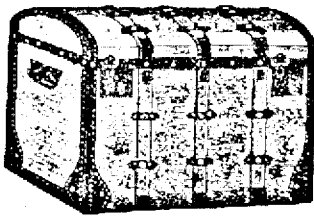
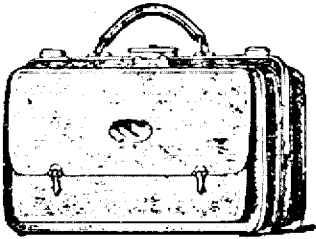
inalte.

Urmasul lui Antoniu Tillschneider

TIMIȘOARA.

Str. Rudolf, lângă hotelul „Prințul de coroana“.

376

Recomandă p. t. public fabricatele sale: echipament pentru cai, frâne, hamuri, șele; specialist în construirea de cufere de piele pentru călători și geamantane de piele dela cele mai fine până la cele mai ieftine. — Furnizare conform comandel, din piei de Viena, portmonee și traiste pentru vânători și invalitoare pentru puști, ponevi pentru cai și echipamente pentru cai folosite, șele totdeauna în deposit.

Dinți

de Vulcanit aurit, recunoscut de cel bun dentist — și fără cerul gurii. Conservarea și celor mai răi dinți. Tragerea dinților cu anestezie locală.

Dentist Dr. SCHWENK

Timișoara-Cetate

377

Strada casei de economii Nr. 2.

Stațiunea tramvaiului electric, față în față cu casa de economii agrară.

Dela 8 ore dimineața până la 5 ore după amiază.
Duminea și în zile de sărbători.

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

în culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, păr barbă, mustăți în cinci minute se pot colora în negru ori brunet. Coloarea e constantă și nu se poate osebi de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

E nesticăcios și modul de folosire foarte simplu.

Prețul 2 cor. 80 fil.

244

Ori-ce păr cărunt își recapătă culoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă frumuseța naturală a părului. Astfel părul blond devine iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face părul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem prefăce ori-ce păr în culoare atât de plăcută, aurie, în culoarea căneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă, fără a ataca părul. — Prețul sticlă mică 1 cor., sticlă mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORĂTORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.

Colorare de porțelan și maiolica de artă

Boros Béni-tér 16 sz 1, em. 14.

Respectuos aduc la cunoștința părților industriale de artă maghiară, că în atelierul meu de colorare îndeplinesc colorări cel mai distins gust corespunzătoare.

P. O. Public poate comanda la mine vase de prânz, de dejun, de tea etc. după ori-ce model. Pictura porțelan în mod cel mai bun executat, cu numere monograme, pentru prețurile cele mai ieftine. Comandele se pot alege după modele gata și din cataloge ilustrate, pe care îl pun ori-cărui, care îl cere pe carte postală, la dispoziție.

Nisuița mea principală este să bine merit încrederea și îndestularea on. public.

Primesc pictări de oleu și aquarel etc.

Dau ore la domiciliu damelor iubitoare de pictură de porțelan, maiolica, ear vasele pictate de le ard.

Vase de porțelan, maiolica, și sticlă sparte, care mai eu sunt în stare aici în Arad să le lipsese în atelierul meu, pentru a putea fi folosite și mai departe.

Cu deosebită stimă:

HARTMANN PÁL.

284

Condițiunea principală a

FRUMSEȚEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acestui mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesseri supărătoare, alunițele și petele de fect dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

ARAD, Pécskai-ut.